

דו"ח מצב הומניטרי ברצועת עזה משבר הדלק – 17 באפריל 2008

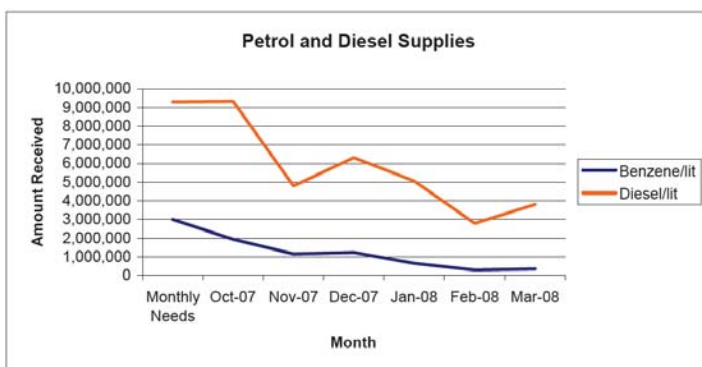
נקודות עיקריות

- רצועת עזה תלויה לחלוטין בישראל באספקת דלקים. מ-28 באוקטובר 2007, ישראל הגבילה את אספקת הדלקים לשימוש תעשייתי וביתי גם יחד.
- בשבוע שעבר הוחמרה מצוקת הדלק בשל שביתת המתדלקים העזתים וכן בשל הפסקת הזרמת הדלק מישראל בין התאריכים 15 – 10 באפריל בעיקבות התקפת חמושים פלסטיניים על מסוף הדלק בנחל עוז.
- אספקת דלק (בנזין) וסולר עדיין מושעית. כמויות מוגבלות של סולר תעשייתי (מיוחד) לתחנת הדלק העזתית בלבד חודשו ב-16 באפריל.
- הקיצוץ באספקת הסולר התעשייתי הביא לצמצום של 31% באספקת החשמל המופק בעזה והדבר גורם להפסקות חשמל יומיות. כמו כן, גורם המחסור בחשמל לשיבושים חמורים באספקת שירותים אזרחיים בסיסיים שונים כגון: חלוקת מים לתושבים, טיפול בשפכים ושירותי בריאות. כ-280,000 מתושבי הרצועה מקבלים כרגע מים במשך 3-5 שעות בלבד פעם אחת בארבעה ימים.
- מחסור בדלקים גרם להשעיית איסוף האשפה המוצקה ברחבי העיר עזה (600,000 תושבים) במהלך השבועיים האחרונים, כמו גם להפסקת הלימודים הסדירים בארבע המכללות המרכזיות ברצועה.

אספקת דלק

כאמור, רצועת עזה תלויה בישראל לחלוטין באספקת כל סוגי הדלק. סוגי הדלק השונים נכנסים לרצועה באמצעות מערכת צינורות תת קרקעיים דרך מסוף הדלק בנחל עוז. ישנם ארבעה סוגי דלק:

- סולר תעשייתי – המיועד אך ורק לתחנת הכוח של עזה לצורך ייצור חשמל
- בנזין- דלק לכלי רכב
- סולר רגיל - לכלי רכב ולמחוללי חירום (גנרטורים) החיוניים במציאות של הפסקות חשמל תדירות
- גז בישול – המשמש משקי בית וגם כלי רכב מסויימים בעת מחסור בדלק רגיל.

עד 28 באוקטובר 2007 נשלטה אספקת הדלק לרצועה בידי כוחות השוק ורמות האספקה נקבעו במענה לרמות הביקוש. החל ב-28 באוקטובר, בעיקבות החלטת ממשלת ישראל להכריז על ממשלת החמאס כעל "ישות עויינת", החלה ישראל לצמצם את אספקת הדלקים לרצועה. בינואר 2008 אישר בית הדין הישראלי הגבוה לצדק (בג"צ) את צמצום אספקת הדלק בהחלטה

מאז נרשמה ירידה עיקבית בכמויות הדלקים המותרים להכנסה לרצועה. הירידה היתה דרמטית במיוחד בהתייחס לדלק מסוג בנזין (דלק רגיל) לכלי רכב וסולר.

במרץ 2007 הוכנסו לרצועה 8.8 מיליון ליטר סולר ו-1.7 מיליון ליטר בנזין. במרץ 2008 ירדו כמויות אלה ל-3.8 מיליון ליטר סולר ו-380,000 ליטר בנזין, המהווים ירידה של 57% ו-80% בהתאמה.

ב-7 באפריל 2008, חדלו חברי איגוד בעלי תחנות הדלק ברצועה לאסוף דלקים ממסוף הדלק בנחל עוז, במחאה נגד כמויות הדלק המצומצמות אותן התירה ישראל להכניס לרצועה. בהמשך, בתאריכים 10 – 15 באפריל, עצרה ישראל את כל אספקת הדלק לרצועה בעיקבות רצח שני ישראלים בידי חמושים פלסטינים במסוף הדלק בנחל עוז. ישראל חידשה את אספקת הסולר התעשייתי וגז לבישול ב-16 באפריל ואולם, אספקת סולר רגיל (המשמש לתדלוק כלי רכב וגנרטורים) וכן בנזין (דלק רגיל) לכלי רכב לא חודשה.

כעת, מצויים עדיין בצד הפלסטיני של מסוף הדלק בנחל עוז רזרבות של 800,000 ליטר סולר ו-180,000 ליטר בנזין, שטרם חולקו על ידי בעלי תחנות הדלק. **רזרבות אלה מספיקות לפחות מיום אחד של צריכה שוטפת.**

אספקת חשמל

תחנץ הכוח העזתית המופעלת באמצעות סולר תעשייתי מספקת לרצועת עזה 28% מכלל צריכת החשמל.¹ בשל צימצום אספקת הסולר התעשייתי לתחנת הכוח העזתית, היא נאלצה לצמצם את תפוקת החשמל שלה ב-31% והיא מייצרת כעת 55 מגוואט בלבד, לעומת פוטנציאל ייצור של 80 מגוואט. כעת מקבלת התחנה 2.2 מיליון ליטר סולר תעשייתי לשבוע, בעוד שהיא זקוקה ל-3.5 מיליון ליטר על מנת לממש את מלוא פוטנציאל ייצור החשמל.

כתוצאה מכך, הפסקות חשמל יומיות בנות 2-3 שעות הונהגו בכל רחבי הרצועה, למעט איזור רפיח הממשיך לקבל חשמל ממצרים. לחצי ביקוש גוברים בימי הקיץ החמים צפויים להביא להארכת הפסקות החשמל היומיות.

בשל הפסקות החשמל החוזרות ונשנות, גבר הצורך להסתמך על מחוללי חירום להשלמת צריכת החשמל השוטפת. ואולם, מחוללי חירום אינם יכולים לתת מענה לצריכה שוטפת בשל מחסור תמידי בחשמל וזאת משום שאין הם יכולים לעבוד לאורך זמן וללא הפסקה ופעולתם התקינה תלויה בתחזוקה שוטפת ובחלפים שאינם בנמצא עקב הגבלת היבוא. בנוסף, מחוללי החירום צורכים דלק לשם ייצור חשמל ודבר זה הופך לבעייתי עקב המחסור בדלק ומחסור במזומנים לצורך רכישת דלק, כשהוא בר השגה.

השלכות הומניטריות

ההשלכות ההומניטריות של המחסור בדלקים ניכרות בכל תחומי החיים. שירותים בסיסיים אינם יכולים לתפקד כראוי ללא דלק, לרבות תחבורה ותחבורה ציבורית, שאיבה וטיהור של מי שתייה, איסוף פסולת מוצקה מהבתים, חינוך, בריאות, ייצור מזון והפצתו לשווקים ומנהל ציבורי. משקי הבית ברצועה מושפעים גם בשל מחסור בחשמל הדרוש להפעלה רציפה של מקררים ומכשירי חשמל ביתיים אחרים.

א. שירותי בריאות

אירגון הבריאות העולמי (WHO) מדווח כי בידי בתי החולים הציבוריים שבניהול משרד הבריאות הפלסטיני (MoH) עומד ממלאי דלק להפעלת מחוללי החירום בשיעור של 30%, כמות דלק שתספיק לשבוע ימים בלבד, במידה ואספקת הדלק תמשיך לזרום בקצב הנוכחי. למרות שבתי החולים שבניהול משרד הבריאות הפלסטיני (MoH) מתקפדים עדיין כתיקנם, הרי שתפקודם נפגע בעיתות של הפסקת חשמל וחלקם נאלצו לצמצם שירותים כגון ניתוחים אלקטיביים (שאינם חיוניים ודחופים). בנוסף, 12% מכלל חברי הסגל הרפואי מגיעים באיחור לעבודה בשל כשלי תחבורה והדבר מביא לא רק לצמצום שעות השירות הרפואי אלא אף לפגיעה באיכות השירות עקב לחצי הביקוש הנוצרים בשל צמצום שעות השירות.

ב. מים

מתחילת חודש אפריל, חברת המים של עזה (CMWU) לא קבלה אף לא ליטר אחד מ-50,000 ליטר הדלק הדרושים לתפעול השוטף. בשל מצוקת הדלק, 130 מתוך 137 הבארות בהן מתבצעת שאיבת מים בעת הפסקות חשמל בעזרת מחוללי חירום, אינם מתפקדים כלל בעיתות של הפסקת חשמל. כתוצאה מכך, 15% - 20% מתושבי הרצועה מקבלים מים במשך 3 - 5 שעות ביום וזאת פעם אחת בלבד בארבעה ימים. הדבר משפיע, בלית ברירה, על הרגלי היגיינה יומיים.

ג. תברואה

הדלק להפעלת מחוללי חירום אצל לחלוטין בכל מתקני הטיפול בשפכים ותפקודם תלוי כעת אך ורק באספקת חשמל סדירה. המחסור בדלק מונע מחברת המים העזתית (CMWU) לטהר כנידרש 60,000 מ"ק שפכים (כולל 20,000 - 10 מ"ק שפכים גולמיים). מאז חודש ינואר 2008 נאלצת חברת המים העזתית להזרים מדי יום ביומו כמות זאת של שפכים לא מטוהרים למימי הים התיכון. טיהור מלא של שפכים דורש מעגל תפעולי בן 14 יום ללא כל הפסקה. כל הפסקת חשמל מפסיקה את התהליך ומשבשת אותו כליל. במידה ושפכים לא מטוהרים ימשיכו להיות מוזרמים למימי הים התיכון, בחודשים הקרובים ניתן לצפות להגברת סיכונים בריאותיים ברצועת עזה ובישראל.

ד. שירותים עירוניים

לרשויות המקומיות ברצועת עזה אין די דלק כדי להפעיל באופן סדיר רכבים לאיסוף אשפה מוצקה ברחבי הרצועה. בעיר עזה, העיר הגדולה ביותר ברצועה בה מתגוררים 600,000 איש ואישה, לא נאספה אשפה מוצקה מהרחובות בין 31 - 13 במרץ וכן מאז ה-6 באפריל ועד היום. כתוצאה מכך, אשפה מוצקה מצטברת ליד פחי הזבל ועל המדרכות בקרנות הרחובות והדבר יוצר מפגע תברואתי בעל פוטנציאל סיכון חמור לפגיעה בבריאות הציבור.

ה. חינוך

בשל היעדר תחבורה ציבורית, תלמידי בית ספר וסטודנטים, כמו גם סגל ההוראה במוסדות החינוך מתקשים להגיע לבתי ספר ולאוניברסיטאות. הלימודים בארבעת האוניברסיטאות העיקריות שברצועה הושען במהלך השבוע האחרון משום ששיעורי ההעדרות בקרב סטודנטים ומרצים הגיע לכדי 20% - 15% בשל כשלי התחבורה.

הערות

---

¹ 63% מצריכת הדלק השוטפת של הרצועה מסופקת על ידי ישראל ו-9% נוספים מסופקים על ידי מצרים דרך גבול רפיח. החשמל המסופק על ידי ישראל ממומן באמצעות ניכויים ישירים מכספי התקבולים של מכס ומע"ם אותם גובה ישראל ואל מעבריה לרצועה, ואילו הדלק המסופק ישירות לתחנת הכוח העזתית (GPGC) ממומן במלוואו על ידי הנציבות האירופית (EC).